

Naročnina mesečno
25 Din, za inozem-
stvo 40 Din — ne-
deležka izdaja ce-
loletno 96 Din, za
inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v
Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva: dnevna služba 2950 — nočna 2996, 2994 in 2950

SCLOVENEK

Ček. račun: Ljub-
ljana št. 10.650 in
10.349 za inzerate;
Sarajevo št. 7563.
Zagreb št. 39.011,
Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitar-
jeva 6, telefon 2992

Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

Ruska komunistična mladina

Boljševiki so ustanovili lastno mladinsko komunistično organizacijo »Komsomol« šele 1922, ki pa je skoraj postala glavno zanimanje in ljubljene komunistične stranke. Posledje ji je stranka povečala vso skrb in pažnjo, komsomolci uživajo najdalekosežnejše privilegije, največje širive se boljševikom niso zdele pretežke, da vzgoje in izoblikujejo rusko mladino v komunističnem duhu.

Sovjetska mladinska organizacija ima tri stopnje. Za »oktoberske« otroke od 8—11. leta, za »spionirke« od 11.—16. leta in prave komsomolce od 16. leta dalje. V vsaki teh treh dob ima mladina posebne naloge. Tako je glavna naloga pionirjev, da se bore proti religiji. Paziti morajo predvsem, da se v njihovih družinah ne časti Boga. Ako so starši verni, je dolžnost otrok, da jih naznanijo oblasti. Komunistem skrbno pazi, da že v otrocih zatire vsako versko misel. Na vsaki ljudski šoli so obsežni protiverski tečajji, katerih se mora udeleževati vsa šolska mladina.

Nadalje polagajo sovjeti veliko važnost na to, da se že šolska mladina spozna s komunističnimi gospodarskimi in političnimi cilji. Iz vsega početka se jim nudi tudi vojaški pouk in vojaške telesne vaje. Seznani se jih z različnimi vrstami orožja, ročnimi granatami, plinskimi maskami, s traktorji, poljedelskimi stroji in osnovnimi principi komunistične politične in socialne doktrine. Boljševiki so pogodili otroško psihozo, ki hrepeni po izrednih dejanjih. Zato je tudi sistem predpisanih otroških iger čisto vojaškega značaja. Igralci prevzemajo nevarne naloge, vršiti morajo poizvedovanja, se splaziti v »sovražni tabor«, poškodovati stroje, uničiti telefonske naprave itd. Vse to vodi in razvema mladostno domišljijo. Vedno je sovražnik kakršenkoli nasprotnik komunizma. Nobenemu režimu se doslej ni posrečilo, da bi v taki meri znal vzplamteti mladino za svoje gospodarske in politične cilje. Sovjetska mladina tvori najbolj udan in veren element ruskega prebivalstva. Veruje v dosego vseh visokotelečnih načrtov, katere jim razklada komunistično učiteljstvo. Otroci spodbujajo doma trudnega očeta, naj dela in žrtvuje za uresničenje gospodarskega programa, denuncirajo mlajšne in sumljive starše in se celo vesele, če jim nakopljejo kazni. Komunisti so razumeli z otroci vplivati na starše in z njihovo pomočjo sebi v prid uveljavljati javno mnenje. Biti pa mora vsak otrok organiziran v komunistični mladinski organizaciji, ker drugače nima možnosti, da bi mogel nadaljevati študije na srednji in visoki šoli, še celo pa bi mu bila zaprta vsaka služba in javnost.

Toda prvi ponos boljševikov so komsomolci, komunistična mladina nad 16 leti. Je to edina možna in po zakonu priznana mladinska organizacija, ki bo danes štela gotovo že nad 5 milijonov članov. Razpeta je po vsem sovjetskem teritoriju do zadnje uralske vasi. Vpliv komsomolcev na vse javno življenje je nad vse velik. Stojijo na čelu protiverskega gibanja. Z vneto širijo sovjetsko kulturo in pobijajo nepismenost. Istočasno so komsomolci tudi telovadna organizacija, ki naj vzgaja proletarski naraščaj k fizični, telesni krepkosti. Iz njih se sestavljajo tako imenovani delavski bataljoni, ki poprimajo z veliko vneto povsod, kjer je v nevarnosti sovjetski delovni načrt. Komunistična stranka uporablja komsomolce za svoje najbolj zveste stražarje, ki nadzirajo razne podeželske kolhoze in industrijska podjetja. V uporabi jih celo za pobiranje davkov, ker v teh mladih, afanatiziranih ljudeh ni nobenega človeškega čuta. Ljudje se pred njimi ne morejo braniti. Poberejo vse, kar najdejo: kruh, žito, zadnje, kar je v hiši. Razen tega so vsi oboroženi.

Tudi do komsomolcev so komunistični voditelji ubrali zelo lakovo, gotovo najboljšo taktiko. Izkazujejo jim največje zaupanje, komsomolci so nositelji boljševiškega gibanja in poleg rdeče armade jeklena hrbtnica stranke. Komsomolec je poveljnik mornarice, poveljnik zračnega brodograjskega, glavni ravnatelj električnih naprav, vzgojni čef itd. Komsomolci so nositelji leninizma in revolucije, njim je izročena oblast nad vsem in vsemi. Mladi komunisti se z veliko vneto in podjetnostjo kotevajo stavljenih nalog. Združujejo v sebi nekaj, kar se sicer opazuje le pri duhovniškem ali oficirskem naraščaju. Odločnost, poštrevanost, entuziazem niso redke njihove lastnosti. Ko je bila v Donski kotlini premogokopna petletka v nevarnosti, se je vrglo tjakaj 18 delavskih brigad, samih komsomolcev, ki so pod neverjetno težkimi razmerami, v lakoti in silnem mrazu delali in storili celo več, kot je načrt predvideval. Takih slučajev je menda več. Sovjeti se tudi v vojaškem pogledu vedno lahko zanešajo na komsomolce, ki bodo za vsako ceno branili boljševizem. Prežeti so nekakšne mesijanske ideje o komunizmu. Le še nekaj naporov in boj bo dokončan... Potem ne bo ne revnih ne bogatih, ne krvi ne solza. Vsi ljudje bodo živali v miru in zadovoljstvu in uživali prijeten paradiž na zemlji...

Mnogo jih je, ki tako mislijo, čeprav drugi, ki so globlje narave, okužajo in doživljajo živo zemožnost, da bi grobi materializem in brezdušen tehnični napredek mogel dati zadovoljivega odgovora na problem življenja in trpljenja in da zlasti ne more zadostiti hrepenenju po višjem, boljšem življenju. Boljševizem pojmuje človeka kot stroj ali pa kot navadno kolektivno žival. Od najhujših nasprotstev razbičana se poganja človeška osebnost v brezupnem boju sem in tja. Poedince je požrla občestvenost, svoboda je izginila v enakosti. To so vzroki pritajene, toda globoke nezadovoljnosti in razočaranja razboritejših komunistične mladine. Velika večina nima nikakršne pozitivne morale in je brez vsakega verskega vpliva. Zato

Papen podal ostavko

Usoda parlamentarizma v rokah strank — Možnost Papenovega povratka

Berlin, 17. nov. t. Državni predsednik Hindenburg je sprejel demisijo von Papenove vlade. Državni kanceler von Papen je prišel k Hindenburgu ob 5 popoldne, pogovor pa je bil končan ob pol 7. uri. Uspeh je bil ta, da je državni predsednik sprejel demisijo vsega Papenovega kabineta.

Potem ko sta včeraj centum in bavarska ljudska stranka izjavili, da je narodna koncentracija na parlamentarnih tleh s Papenom nemogoča, je danes popoldne tudi Hitler odklonil povabilo državnega kancelerja in izjavil v pismu, da je pripravljen samo za razgovore z državnim predsednikom in samo o drugačni vladni podlagi, kakor je bil Papenov kabinet.

Hindenburg bo najbrže že jutri sprejemal voditelje strank in zahteval predloge, kako si predstavljajo rešitev krize in če bi stranke polagale

važnost na to, poveril tudi z vodstvom pogajanj tako osebo, ki bi jo one imenovala. Moglo bi se torej zgoditi, da bi se nalog za pogajanja o prezidijalnem kabinetu na podlagi parlamentarne večine in z gospodarskim reformnim programom izdal takim osebam, ki so bile v zadnjih dneh že večkrat imenovane kot kandidati. Če bi stranke, ki so se izjavile proti Papenovemu kabinetu, ne mogle postaviti večinske vlade po načelih prezidijalnega kabineta, bi državni predsednik videl v tem dokaz, da je s sedanjim državnim kabinetom in morda tudi z določenimi formami parlamentarizma politično delo nemogoče. Zdi se, da so na Wilhelmstrasse trdno prepričani o tem, da se bodo stranke sicer zedinile v tem, da je treba odkloniti sedanjo vlado, da pa se ne bodo mogle sporazumeti o sestavi novega kabineta. Do odločitve bi torej ne prišlo z današnjim odstopom Papenovega kabineta, temveč šele prihodnji teden, ko bodo morali vo-

ditelji strank poročati državnemu predsedniku o rezultatu svojih pogajanj. Če bo to poročilo negativno, je možnost, da bo državni predsednik šel na nadaljno pot skupno s Papenovim kabinetom.

Zopet Herrenklub?

Berlin, 17. nov. ž. Ob 9 dopoldne se je pričela seja vlade. Popolnoma sigurno je, da so na tej seji sklenili ostavko Papena, ki jo bo Hindenburg sprejel in zaupal Papenu vodstvo državnih poslov do nove odločitve. Tak sklep bo najbrž izdan še nocoj. Kot Papenovi nasledniki se omenjajo predvsem lipski vrhovni župan dr. Gerdeler, nadalje dr. Bracht, Gessler in guverner Schnee. Niso pa izključena tudi iznenadenja. Če bodo zmagale osebnosti, ki so blizu državnemu predsedniku, bo rešitev tak, da se bo v Nemčiji počasi uvedla diktatura. Nekaj po eni popoldne se je odpeljal von Papen v predsedniškovo palačo, kjer je bil takoj sprejet v avdienco.

Republika v nevarnosti

Berlin, 17. nov. ž. Veliko senzacijo je izzvala v političnih krogih izjava voditelja socialnih demokratov dr. Scheidemanna, ki jo je objavil v listu »Le Capital«. Dr. Scheidemann, ki ni sedaj preveč aktiven, ki pa je 1. 1918 igral v Nemčiji odločilno vlogo in ki ga imenujejo očeta nemške republike, je izjavil omenjenemu listu, da je bila proglašitev nemške republike 1918 samo slučajna rešitev in posledica časovne potrebe, ker se ni mogel najti drug izhod. Če bi cesar Viljem ostal 1. 1918 v Nemčiji, bi mu ne padel niti en las z glave. Spominjam se še dobro, pravi Scheidemann, kako so me šte-

letstva, o razorožitvenem nadzorstvu in o posebnih vrhovni reviziji.

Končni uspehi bodo dosegljivi le postopoma. Neposredna naloga razorožitvene konference je ta, da določi program za razorožitev v prvi etapi. Po možnosti pa naj razorožitvena konferenca določi tudi že program za drugo etapo. Kar se tiče političnih težkoč, je na dani, da bodo dobri sosedstveni odnosi v prvi vrsti omogočili izvedbo druge etape.

Angleška vlada smatra, da se naj v prvi etapi ravna tako-le: Glede pomorske razorožitve pripija angleška vlada, da se pravkar nahaja v resnih pogajanjih z vodilnimi pomorskimi državami o bistvenem znižanju velikosti bojnih ladij in križark. Nemški zahtevi po enakopravnosti bo v tem pogledu v toliko ustreženo, da bo smela Nemčija zgraditi bojne ladje tipa, o katerem bo med velikimi pomorskimi državami dosežen končni sporazum. Dosedanje ugotovitve so dognale, da bo meja 10.000 ton za križarke in težke ladje tista, glede katere bo mogoč splošen sporazum. Pri tem pa naj velja načelo, da reorganizacija nemških bojnih sil ne sme presegati meja, ki bi bile v nasprotju s splošno razorožitvijo in znižanjem oboroženosti. Vsaka nova gradnja Nemčije ne bo smela povečati že obstoječe njene vojne tonaže, nego jo samo obnoviti ali izpopolniti.

Angleška vlada je že opetovano izjavila, da je pripravljena omejiti svoje križarke na 7000 ton. Te križarke naj bi bile opremljene s 7 palčnimi topovi, kar pomeni mejo, ki je zdaj naložena Nemčiji po mirovnih pogodbah.

Po mnenju angleške vlade je treba v najkrajšem času popolnoma ukiniti podmornice. To bi bilo največje dejanje na polju splošne razorožitve in za mir sveta. Hkratu pa bi taka ukinitve najprimernejše omogočila ugodna rešitev nemške zahteve po enakopravnosti v orožju.

Amerika zahteva plačilo dolgov

Newyork, 17. nov. Predsednik Zedinjenih držav Hoover je po prihodu v Washington stopil v stike s svojimi glavnimi svetovalci in imel z njimi konferenco o vojnih dolgovih. Kaže, da se je Hoover prepričal, da parlament ni naklonjen odgoditvi plačil, ki zapadejo decembra meseca. Hoover sam bo zato vztrajal na tem, da evropske države plačajo decembrske obroke in da se bo šele nato mogla pričeti razprava o reviziji vojnih dolgov kot celote.

Še fašistična amnestija

Rim, 17. nov. ž. Na podlagi zakona z dne 31. januarja 1926 je fašistični režim številnim antifasištom, ki so emigrirali v inozemstvo, odvzel italijansko državljanstvo in zaplenil njihova posestva v Italiji. Sedaj je s kraljevim ukazom ta zakon preklican, toda ne za vse antifasištske emigrante. Pomilošeni niso: bivši ministri predsednik Nitti, minister zunanjih poslov grof Sforza, Pomilošeni pa so: Bazzi, Cuzzani, de Ambris, Donatti, Lasciolo, Fröla, Crimaldi, Bedrini, Pistochi, Rocco, Massimo, Cesare Rossi, Salerno, profesor Salvemini, Scocesse, Ciccoiti, Tonello, Triacca in Vacirca.

Stavka v Španiji

Madrid, 17. nov. 1. V Španiji se je ponovno razširila živahna agitacija za veliko stavko. Davi so stopili v stavko tekstilni delavci v vsej Kataloniji. Pravi vzrok te stavke še ni znan, vendar pa vse kaže, da so stavkali ekstremisti iz čisto političnih razlogov. V Sevilji še vedno stavkajo nakarji in peki. Na več krajih je prišlo do hudih spopadov med stavkajočimi in policijo.

Anglija brodari po sredi

Francozom poklon — Nemcem enakopravnost v oboroževanju Za popolno odpravo podmornic

Zeneva, 17. nov. A. A. Danes je v predsedništvu razorožitvene konference angleški zunanji minister John Simon imel velik govor, v katerem je raztolmačil nazore angleške vlade in njene predloge o splošni razorožitvi na morju, kopnem in v zraku. Simon je uvodoma priznal, da je zaenkrat še prerano komentirati francoski razorožitveni predlog, da pa nasluži ta predlog zaradi globokega duha, ki je prešinjal njegove tvorce, največje priznanje.

Nato je Simon prešel na vprašanje o splošni razorožitvi in o povezanosti tega vprašanja z vojaško enakopravnostjo. To poslednje vprašanje je baš tisto, ki je zavrglo delo konference. Glede Nemčije je nato Simon izjavil, da je mogoče izpremeniti zavezne določbe versajske mirovne pogodbe le s splošno pogodbo. Francoski načrt ima v ostalem tudi za ta primer določbe in predloge o novačenju kontinentalnih vojsk, ki pomenijo delno izpremembo versajske pogodbe in ki so deloma že izvedba načela enakopravnosti.

Prav tako pa so še tvorca versajske mirovne pogodbe mislili na razorožitev. Po premirju so že mnoge države izvedle delne in enostranske razorožitve. Toda razen pogodb, ki so zvezane z imeni Washington in London, ni obveznih konvencij, ki bi vezale države k razorožitvi. Medtem pa je Nemčija postala članica Zveze narodov. Zato ji gre pravica, da razpravlja kot enakopravna.

Angleška vlada je zato prišla do prepričanja, da je treba mednarodno obvezno sprejeti te-le ukrepe:

Vse evropske države naj svecano izjavijo, da hočejo odkloniti silo kot sredstvo za reševanje svo-

se ni čuditi, da pod pritiskom notranje razdvojenosti segajo za različnimi mamili. Zelo mnogi se udajajo alkoholizmu, uživanju kokaina in razbrzdane seksualizmu. Splošno pa sovsjetska inteligenčna mladina ne študira mnogo in tudi za čtivo ne kaže velikega zanimanja. Komunistična stranka jih znova in znova poganja na cesto, komsomolci so in hočejo biti aktivisti. Voditelji jih pitajo z največjimi obljubami in najvišjimi cilji. Vse to odjaja mlade akademike od realnosti. Med njimi je zelo mnogo samomorov, česar niti boljševiški tisk ne prikriva.

Ako je res, da je mladina luč novega življenja vsakega naroda, je jasno, da gornja razmišljanja ne morejo biti razveseljiva. Najboljši del sovsjetske mladine, ki bo prevzela vodstvo, se ne more otrestiti mučnega nesoglasja. Kljub svoji poštrevanosti zamaš laže izhoda. Mesto pričakovanega novega življenja stopa praznina, mesto veselja dolgočasna mehanika. Najboljši med mladimi čutijo, da mora smisel življenja biti vendarle nekje višje kot v industrializaciji. Tesnoba Marxovih dogem jih žene v propast ali pa jih spreminja v avtomate.

»Komunistom bi bilo mogoče vse odpustiti, če bi znan ruski učejak, da so pobijali milijone ljudi, da so uvedli prisilno delo, ko so preje oznanjali svobodo, da so posilili rusko znanost... Neodpustljivo pa je, kaj so storili z mladino moje ruske domovine. Ta zločin se z ničemer na svetu ne da primerjati.«

jih medsebojnih sporov. Drugič: Glede omejitve oboroževanja naj velja ista konvencija za Nemčijo, kakor za druge države. Tretjič: Te omejitve naj veljajo za vse enako in naj se na enak način izpreminjajo. Četrto: Enakopravnost glede orožja, ki jo zahteva Nemčija, ne velja za število orožja, marveč samo za vrste orožja.

Simon je nato poudaril, da je naloga konference, doseči čim večjo pozitivno in izvedljivo splošno razorožitev. Enakosti ni mogoče izvesti takoj. Naloga konference je zato ta, da določi prvo etapo in da začrta obrise druge etape razorožitve. Angleška vlada je za križarke do 7000 ton, za ukinitve podmornic in napadalnih tankov, za znižanje težkih topov na 105 mm, znižanje letalskih sil glavnih letalskih držav na stopnjo velike Britanije.

Nadalje predlaga angleška vlada znižanje vojaških letalskih sil za 33,3%. To znižanje naj velja tudi za letalstvo Velike Britanije. Težina letal naj se zmanjša na čim manjšo.

V primeru, da Nemčija obnovi obvezno vojaško službo, mora primerno znižati svojo milico z rednim letnim poukom. Prav tako mora znižati s 100.000 na 50.000 ljudi svoje polvojaške organizacije.

Anglija sprejme Hooverove predloge o učinkovitih kot podlaga za razpravo. Prav tako je za resolucijo o nadzorstvu. Simon je končal svoja izvajanja s pozivom, da bo konferenca dosegla svoj cilj le z dobro voljo vseh mednarodnih činiteljev.

Protifrancoška fronta?

Predsednik razorožitvene konference Henderson je pritrdil Simonovemu poročilu in izjavil, da je prisotnost Nemčije neodločljiva. Zastopnik Italije Rosso se je pridružil Simonu in Hendersonu. Francoski zastopnik Massigli pa je izjavil, da bo francoska vlada blagonaklonjeno proučila Simonov govor.

Pojasnila k predlogu

London, 17. novembra. AA. Danes je bilo objavljeno to-le uradno pojasnilo o angleških razorožitvenih predlogih:

Glavni obrisi predlogov, ki jih je danes stavil angleški zunanji minister sir John Simon na seji predsedništva razorožitvene konference v Zenevi so:

Drastično znižanje velikosti vojnih ladij in križark, popolno ukinitje podmornic, prepoved težkih tankov, omejitev kalibra mobilnih topov in popolna ukinitve vojaškega in pomorskega letalstva s posebnim mednarodnim dogovorom.

Simon je stavil svoje predloge ne kot nov razorožitveni načrt, temveč le zato, da s tem omogoči pravično rešitev nemške zahteve o enakopravnosti vojaških pravic. Pri tem pa je treba upoštevati, da je naloga konference ta, da omogoči splošno razorožitev in da popolna izvedba enakostnega načela v praksi ni izvedljiva na mah.

Angleško stališče do nemške zahteve po vojaški enakopravnosti je prišlo do izraza že v Simonovem govoru v spodnji zbornici, ki ga je imel prejiniti četrtek. Podrobni angleški predlogi so bili zdaj objavljeni v posebni beli knjigi, in sicer kot dopolnilo tega govora. Za to knjigo je bilo davi v spodnji zbornici splošno zanimanje. Knjiga vsebuje podrobne predloge o kvalitativni razorožitvi na morju in kopnem, o kvantitativni razorožitvi

Najhujše zlo današnjih dni

Svarilen glas angleških školov proti komunizmu

London, 17. nov. Enciklika sv. Očeta proti veriškemu preganjanju v Mehiki je našla močan odmev tudi med angleškimi katoliki. Zgražanje nad postopanjem ameriške vlade je prišlo tudi do izraza v pastirskem listu škotskega episkopata na svoje vernike. Pastirski list je bil prečitan v vseh škotskih cerkvah. Nekatera poglavja bodo zanimala vse katoličane po širnem svetu.

»Sv. oče,« pravi pastirski list, »je te dni naslovil na vse katoliške škofove poziv, v katerem protestira proti krivičnemu preganjanju v Mehiki in pozivlja ves svet, da se upre temu napadu na bistvene svobode cerkve. Sveti oče je prošil v prvi vrsti sinove Cerkve, naj se pridružijo katoliški akciji, toda obenem je dal sporočiti vladam vsega sveta, da je to žaljenje samo korak od strani komunizma, da bi izvršili svoj jasni namen, t. j. da bi uničili zakon in red, ki stonita na božji volji; to je bil tudi korak s strani brezbožne kampanje, ki ima namen zrušiti vsakršno vlado in povzročiti kaos. Mi bi ne izpolnili svoje dolžnosti napram sveti stolici, ne pokazali bi dovolj ljubezni napram članom mističnega telesa Kristusovega, ako bi ne skušali z javno akcijo odgovoriti na ta svecan poziv glavarja krščanstva. V Mehiki prenašajo verniki potrpežljivo hudo preganjanje in gledajo na nas s prosečnimi očmi, da bi jim pomagali.

Oblast, ki stoji za tem preganjanjem, je ista, ki poveljuje v Spaniji, na Kitajskem, v Rusiji in skoro po vseh delih sveta. Ni to slučajni izbruh nasilja proti Cerkvi, temveč začetek uveljavljanja sistema, ki je, kakor pravi sv. oče, najbolj strašno zlo današnjih dni, zlo, ki ima svoj glavni stan v Rusiji in ki vodi dobro organizirano gonjo vesoljne sovražstva proti vsemu, kar je svetega. Vodi telji te gonje se ne ustavijo niti pred najhujšimi zločesti in prav nič se ne bodo obotavljali, pogrezniti svet v krvi ali vredi vse človeštvo v najhujšo revščino. Nekdo izmed njihovih vzgojiteljev

je dejal: »Krščanska ljubezen je jez, ki zapira pot revoluciji. Proč z ljubeznijo do bližnjega! To, kar hočemo, je sovražstvo. Moramo se naučiti sovražiti in šele potem bomo osvobodili svet. Sami javno izjavljajo, da je njihov namen uničiti vse vere in gojijo strašno željo, da bi vrgli s prestola Vsemogočnega v nebesih.

Pastirski list nadalje popisuje položaj Cerkve in duhovščine v Mehiki ter končno obravnava problem komunizma v Veliki Britaniji. Okoli 20 revij že spušča protiverški štrp med angleško ljudstvo. Nekaj bi bilo to vzbudilo veseljen protest in obsodbo, danes se le malo oglasijo. Ob zaključku pozivljajo škofove duhovnike in vernike, naj se odzovejo klicu sv. Očeta in naj molijo za preganjane.

III. internacionala proti Angliji

London, 17. nov. Na seji poslanske zbornice je neki poslanec interpeliral vlado glede vesti, da so se na enem izmed zadnjih sestankov eksekutive komunistične internacionalne Moskve posvetovali o poživljanju komunistične propagande na Angleškem in da so izdali navodila angleški komunistični stranki, naj prične z energično akcijo in skuša dvigniti Indijo. Angleški poslanik je že postal svoje poročilo o tej zadevi v London, vendar ga vlada še ni proučila. Neki drugi konservativci je vprašal vlado, ali ne bo stavila za predpogoji obnove trgovskih zvez s sovjetsko Rusijo zahteve, da boljševiki nehajo uganjati komunistično propagando na Angleškem in angleških kolonijah? Ministrski predsednik MacDonald ni hotel odgovoriti na interpelacijo, kar je vzbudilo v zbornici še večjo pozornost.

London, 17. novembra. Ž. Tretja konferenca pri okrogli mizi za Indijo se je sestala danes v poslopu gornje zbornice. MacDonald je otvoril konferenco s pozdravnim govorom na zbrane delegate. Predvidevajo, da bo konferenca trajala 4-5 tednov.

jena na demokraciji in čisti solidarnosti so glavne lastnosti angleškega naroda in so sedaj edino sposobne, osvoboditi svet iz teške krize. V Zvezi narodov se je ustvaril razmeroma dober instrument demokracije. Treba je samo znati porabiti in mu pomagati, ko stopa k rešitvi svoje najresnejše naloge, k vprašanju zavarovanja večnega miru in razorožitve. Pokazati pot iz gospodarskih težkoč, je strokovna naloga narodnih gospodarstvenikov in finančnikov. Pa tudi tu je treba najti pot nazaj k mednarodni solidarnosti.

Druga seja jugoslov. episkopata

Zagreb, 17. nov. Z. Danes dopoldne je bila druga seja katoliškega episkopata Jugoslavije. Plenum zaseda samo dopoldne, medtem ko popoldne delajo odbori za proučevanje posameznih vprašanj, ki so na dnevnem redu. Težkonferenci pristojujejo vsi ordinariji osebno. Edino mariborskega škofa dr. Karlina zastopa pomožni škof in generalni vikar dr. Tomazič, kotorskega škofa Ucellinija pa generalni vikar Ante Milošević. Zvečer se vrne iz Rima križevski škof dr. Dionizij Njarač, ki je v Rimu prisostvoval delu konferenice grško-katoliških škofov zaradi unifikacije prava vzhodne katoliške cerkve. Konferenca se bo jutri nadaljevala.

Ataše poliskega poslanstva v Ljubljani

Ljubljana, 17. oktobra. Danes se je mudil v Ljubljani Frančišek Glinka, ataše za tisk poljskega poslanstva v Belgradu. G. Glinka je imel namen urediti vse potrebno glede sodelovanja Slovencev pri kongresu poljsko-jugoslov. časniškarske lige, ki se bo vršil koncem tega leta v Krakovu. Pri tej priliki je obiskal tudi predsednika slovenskega pododborja imenovanega lige g. dr. I. Abčina, glavnega urednika »Slovenca« ter je z njim razpravljal o vprašanju sodelovanja slovenskega tiska s poljskim narodnim odborom. Pri tej priliki je g. Glinka tudi obiskal pisatelja Fr. Ksaverja Finžgarja, ki je njegove osebnosti prijatelj. G. Glinka se je nocoj po izvršenih obiskih odpeljal na svoje službeno mesto v Belgrad.

Dunaj, 17. nov. Iz poučenih virov se doznavajo, da stoji pogajanja za sklenitev nove trgovinske pogodbe med Avstrijo in Madžarsko tik pred zaključkom.

Osebnosti vesti

Belgrad, 17. nov. AA. Z ukazom Nj. Vel. kralja in na predlog prometnega ministra so premeščeni: k PTT Ljubljana I Viljem Pupis, uradnik PTT v 6. skupini v Ljubljani II, Gavril Marušić, uradnik PTT 7. skupine v Škofji Loki; k PTT Ljubljana II Ferdo Natrag, uradnik PTT v 6. skupini v Novem mestu, Ludovik Staut, uradnik PTT v 7. skupini v Ljubljani I; k PTT Maribor I Ante Križ, uradnik PTT v 7. skupini na Jesenicah na Gorenjskem; k PTT Murska Sobota Anton Korč, uradnik PTT v 7. skupini Ljubljana I.

Belgrad, 17. novembra. AA. Z ukazom Nj. Vel. kralja in na predlog zunanjega ministra so premeščeni: Grgorje Ivković, svetnik poslanstva v 4. skupini 2. stopnje za generalnega konzula na konzulat v Varni; tajnik Ante Antić v 5. skupini za konzula v Korču; Dobroslov Adamović, konzul v 5. skupini v Varni za tajnika poslanstva v Bukaresti; dr. Vladimir Ribar, tajnik v 5. skupini na poslanstvu v Bukaresti za konzula v Düsseldorfu.

Belgrad, 17. novembra. AA. Z ukazom Nj. Vel. kralja in na predlog zunanjega ministra je postavljen za načelnika političnega oddelka zunanjega ministrstva dr. Božidar Purić, dosednji poslanski svetnik v Londonu. Purić je svoje novo mesto v zunanjem ministrstvu že prevzel.

Purić se je rodil 6. februarja 1891 v Belgradu, kjer je tudi maturiral. V Parizu je študiral pravo in diplomiral za doktorja prava leta 1917. Pozneje je prišel na odlična mesta v Washington, San Francisco, Chicago, Berlin itd.

Dunajska vremenska napoved: Znakrat se ne bo bistvene izpremembe dosedanjega vremena. Zagrebška vremenska napoved: Hladno, možne so lokalne padavine.

O veliki dolžnosti

K banovinski anketi o pomoči brezposelnim

Vaš članek uvodnik 12. novembra t. l. je važen ne samo, ker se zavzemate za nujno pomoč 100.000 bratom, ampak ko prilagate do zaključka, da je treba priložiti k dajalvam tiste, kateri imajo preveč. Družba je dolžna poskrbeti, da se zasebna lastnina pravično uporablja ne le v korist nekaterikov, ampak v blagor celote.

Vaš uvodnik pravi, da je g. Finžgar apeliral na silo, ki naj problem — življenjski problem ene desetine naroda reši ne z milostino, ampak s pravico.

Razmišljal sem o tem, pa sem prišel do zaključka, da znajmo morda polovico problema brezposelnosti, če z eno radikalno uredbo odpravimo dvojne zaslužkarje. Res je, da bi bilo tu in tam tudi nekaj trpkih slučajev, toda za te in še one številne, ki jih ta ali oni gospodarski proces kar čez noč vrže v brezposelnost, se mora osnovati izravnalni fond slovenskega naroda. Iz tega fonda bi morali dobivati vsi, ki si s svojim delom ne zaslužijo toliko, kolikor je za življenje potrebno brez moledovanja, vsi delavoljni brezposelni in sicer po svojih domovinskih občinah. To ne bi bila podpora, ampak izravnava, ki jo terjajo pravičnost. Kdo naj v ta fond prispeva? Kaka naj bo izravnava? V fond bi morali po stopnjah se lestivici prispevati vsi, ki imajo nad eksistenčno višino do-

hodkov. Izravnava vodi v vsaki občini izravnalni odbor treh članov in sicer individualno z ozirom na kraj, stan in druge okoliščine prizadetega. Ker bi se moral ta izravnalni fond takoj osnovati in stopiti tudi takoj v akcijo, bi za začetek morala država v eni ali drugi obliki to omogočiti. Po moji sodbi je to izpeljivo, če se ukine za našo banovinsko carinska zaščitna carina na sladkor v dobro temu fondu. Ker porabimo nad 1000 vagonov sladkorja letno, bi v ta fond steklo letno 30-40 milijonov dinarjev. Brezdvomno je to izvršljivo in narod bo oči najhujšega.

Gospod urednik — nadaljujte akcijo — oblast pa naj z uredbo odpravi dvojne zaslužkarje, po ugotovitvi potrebe določi lestivico plačevanja v izravnalni fond in z uredbo določi takojšnje plačevanje poleg drugih davkov. — Brezpogojno naj doseže od vlade, da gre zaščitna carina od sladkorja uporabljenega v Sloveniji v izravnalni fond naše banovine! — Brez odloga storimo vsi vsi, da rešimo narod! Proč z mrtvinami paragrafi! V življenje za življenje potrebni!

V bližnji bodočnosti je pa treba vso davčno zakonodajo spraviti v sklad z novimi bližajočimi se duhom, ki naj postavi pravičnejše temelje človeški družbi!

„Stradajoči romarji“

Ljubljana, 17. nov.

Pred nedavnim časom so naši dnevniki prinesli posnetke žalostne procesije »Hunger March« (gladovnih romarjev), ki so prišli iz severne Anglije in celo iz Škotske ter korakali proti Londonu, hoteli tam protestirati proti najnovejšim odredbam o podporah za brezposelne. Naša poročevalka g. F. S. Copeland je ravno kar prejela iz Anglije pismo, ki sijajno očrtava angleško monolitno in tamonjske razmere. Pisec imenovanega pisma je mladi Mr. Kennerth A. Robinson, ki je lansko poletje prebil v Bohinju in vzhodje v Ljubljani. Kot študent oxfordске univerze je tudi agilen član centralnega dijaškega odbora angleških visokih šol.

Dejstvo je, da je Oxford izrečno univerzalno mesto, kjer stane študij ogromnega denarja in da

Mladostno razpoloženje v senatu

Odgovori ozornega diaka

Belgrad, 17. nov. I. Na današnji seji senata, ki ji je predsedoval podpredsednik senata dr. Novak, je odgovoril finančni minister senatorju Gavrilu Ceroviću na njegovo interpelacijo radi zlorab Ljubisava Ilića, seja bivše uprave v Bitolju. Finančni minister je izjavil, da je uvedel proti imenovanemu uradniku radi zlorab, ki jih je zakrivil v službi, takoj disciplinsko preiskavo ter ga odstranil z njegovega dosedanjega položaja. Senator Cerović se je z odgovorom finančnega ministra zadovoljil. Nato je odgovoril prosvetni minister Radenko Stanković na interpelacijo senatorja Jovanovića Miloja radi kršitve zakona o srednjih šolah od strani Svetozarja Pešića, uradnika drinske banovine, ki je na gimnaziji v Čačku brez nižje mature v par mesecih položil izpit čez peti, šesti in sedmi gimnazijski razred. Prosvetni minister je dalje časa čital poročilo o zaslišanju profesorja gimnazije v Čačku Baja, ki pravi, da je Pešić pokazal pri izpitu absolutno neznanje. N. pr. Pešić ni znal na vprašanje o anatomiji možgan odgovoriti drugače kakor samo to,

da se možgani nahajajo v glavi.

Na vprašanje, kaj je logika, je Pešić samo zječjal besedo: logika... logika... logika... Pešić seveda tudi ni mogel ničesar povedati o filozofiji, ker o njej ni imel niti pojma. Ko ga je profesor vprašal, kakšne narodnosti je bil Platon, je Pešić odgovoril, da je bil Žid. Taki so bili Pešićevi odgovori iz filozofske propedeutike, a nič boljši niso bili iz drugih predmetov. Pri čitanju tega poročila se je večina senatorjev nasmejala do mile volje. V svojem nadaljnjem govoru je izjavil prosvetni minister, da je prošil Pešića prosvetno ministrstvo, da mu dovoli polaganje izpita za višje razrede. Tedanji prosvetni minister dr. Kojić je tej prošnji ugodil in Pešić je smel izjemno polagati izpite v mesecu aprilu za višje gimnazijske razrede, čeprav se ni imel mature nižjih razredov. Pešić je izpite polagal ter je padel v filozofski propedeutiki pri izpitu za sedmi razred gimnazije. Pešić je v mesecu juliju delal ponoven izpit iz propedeutike, izpit čez osmi razred in višjo maturo. Prosvetni minister je predstavljal vse spise, ki se nanašajo na to vprašanje, ter je z rešitvijo od 11. t. m. razveljavil vse izpite, ki jih je Pešić protizakonito polagal. Proti odgovornim osebam je bila uvedena disciplinarna preiskava ter je bil dosednji vršilec dolžnosti ravnatelja gimnazije v Čačku Koste Mihajlović degradiran za navadnega profesorja. Poročilo prosvetnega ministra so vzeli senatorji na znanje z burnim odobravanjem. Interpelant Jovanović je bil z odgovorom prosvetnega ministra zadovoljen. O podobnih pojavih v naši prosveti so govorili še senatorji Vujić, Perović in Tomić. Nato je bilo sporočeno, da je senat dobil v pretres od skupščine oba zakonska osnutka, ki sta bila sprejeta na zadnji skupščinski seji. Prihodnja seja senata bo jutri dopoldne.

Zasedanje narodne skupščine

Belgrad, 17. nov. I. Še bolj živahna kakor senatna je bila današnja skupščinska seja, na kateri je bila med drugim prečitana brzojavna zahvala maršala poljskega sejmja za poslano brzojavko od jugoslovanske skupščine ob priliki sprejetja konvencije o znanstvenih, šolskih in kulturnih odnosih med Jugoslavijo in Poljsko. Nato se je takoj prijavil k besedi poslanec Pavlić, ki je imel zelo temperamenten govor. G. Pavlić se je dotaknil med drugim posebej g. Kramarja, ministra brez portfelja. Med govorom sta ga večkrat prekinila poslanca Urek in Pustoslavšek. Njegov govor je izzval v zbornici splošno nerazpoloženje.

Zaradi nemira v narodni skupščini je predsednik odredil desetminutni odmor. Raznoval je poslanca Pavlića z opominom, ker je povzročil vihar v skupščini in onemogočil mirno nadaljevanje dela. Po desetminutnem odmoru je skupščina sprejela zakonski predlog o trgovinskem sporazumu med našo državo in belgijsko-luksemburško gospodarsko unijo. Prihodnja seja bo jutri dopoldne ob desetih.

Triglav v novem slovenskem filmu

Ljubljana, 17. nov.

Komaj dobro leto potem, ko je stekel prvi slovenski film, se nam obeta že nov nemi film, ki obravnava zopet lepoto in veličastnost triglavske gnote. Dočim je bil prvi film lep rezultat kolektivnega dela Skladarjev, je drugi film uspeh privatne iniciative in ambicije. Danes je bil film prvič poskusno predvajan in predstave so se udeležili poleg vseh sodelujočih tudi častniki. Novi film nosi ime: »Triglavske strome«. Manuskript je napisal J. Jalen, režiral ga je Ferdo Delac, snemala pa sta gg. Melod Badjura, na triglavski steni pa dr. Stankovića Tomišek. Novi film ima za podlagi dejanje, ki se godi ob vznožju Triglava, njegovih stenah in na vrhu. Nekatere igralce poznamo iz prvega filma, nastopa pa tudi nekaj novih.

Film nam najprej kaže z ljubeznijo dojele momente iz življenja na naših gorskih kmetijah. Delo na polju, košnja in žetev so lepa uvertura v himno ljubezni do gora. Kmečki fant-plezalec obljubi svojemu dekletu, na katerega je ljubosumen, da gresta na ples, kjer bodo zvedele tri fere, da se ljubita. Vabilo dveh tovarišev-plezalec pa ga spravi do tega, da pusti fakatli dekle in gre z njima v Martuljek, nato pa v Triglavsko steno. Medtem ko se trojica plezalec opaja nad lepoto Martuljke, samem doma dekle in čaka fanta. Ker ga ni, se odpravi v družbi s sestro svojega fanta, nekega letovičarja in fanta, ki skuša pridobiti naklonjenost plezalecve sestre — na Triglav. Tako gredo prvi po poti na Triglav, drugi, plezalec pa prečkajo Severno triglavsko steno. Mitovski prizori z doline vrtat se umaknejo napetim slikam iz teške plezalne ture. Trojica na vrvi se pne viho in vihe in gledalec skoraj ne more verjeti, da to, kar gleda, niso kulise! Vprava nemogoče so skoraj drznosti, katerim se izpostavlja trojica. Noč jih vjame v steni in tovariši prenoče v šotoru, ki ga navedejo na majhno polico. Med tem sta dekleti v spremstvu fanta prišli na Kredarico, letovičar je seveda omagal že v dolini. Drugo jutro zaslišajo plezalec v steni in jim hite naproti na vrh Triglava. Plezalec se pa pno po srečno prestanem bivalu naprej po steni na vrh. Druga dva plezalec zadene pri tem na roko kamen, ki ga je sprežila vrvi. Tovariša ga obdržita in končno so srečno, čeprav nekoliko bolj počasi primahajo na vrh. Ob Aljaževem stolpu se družbi sestanejo. Ljubosumneje plezalec se tudi pozeže, ko zve, da hodi fant, ki je pripeljal dekletu na vrh, le za plezalecve sestro.

Ves film je tako fotografsko kakor tudi tehnično prav posreben in ni dvoma, da ga bo naše občinstvo sprejelo z velikim navdušenjem. Nenavabi so lepi prizori s plezarje, krasni razgledi s Triglava po meglenem morju in tudi za snubi je poskrbljeno. Vse kaže, da se vedno bolj bližajo lastni in samonikli filmski produkciji, čeprav smo mogli pričakovati, da bo pri nas ostalo le pri začetkih. Skoda le, da nimamo na razpolago sredstev, ki nam bi omogočila snemanje zvočnih filmov.

Belgrajske vesti

Belgrad, 17. novembra. I. V Požarevcu je nedavno umrl Ljuba Stojadinović-Segedinac, bivši narodni poslanec in član glavnega odbora radikalne stranke. Pokojni Stojadinović se je glavnem posvetil delu na gospodarskem polju ter je zavzel pomemben položaj podpredsednika Združenih izvoznikov. Bil je tudi član raznih upravnih odborov v mnogih gospodarskih ustanovah.

Belgrad, 17. novembra. I. Danes dopoldne se je konstituiral odbor za proučevanje zakonskega načrta o občinah. Za predsednika odbora je bil izvoljen na seji dr. Miloslav Stojadinović, za podpredsednika dr. Živan Lukić in za tajnika Tripo Ninković.

Ali ste že poravnali naročnino?

Volitve na Danskem

Kodanj, 17. nov. tg. Včerajšnje volitve v danski parlament niso prinesle nobene bistvene izpremembe. Socialni demokrati so dobili 62 (prej 61), demokrati 14 (16), konservativna ljudska stranka 27 (24), zmerna konservativna kmetijska levica 38 (43 mandatov), tako da razpolaga demokratsko-socialni demokratski kabinet Stauning z večino 76 (77) glasov proti opoziciji 65 (67) glasov. Zastopani so še v parlamentu desničarska državna stranka s 4 (3) poslanci, prvič komunisti z dvema in nemška šlezviška stranka z enim mandatom.

Kodanj, 17. novembra. AA. Obe vladni stranki, demokati in socialisti, sta od 149 mandatov dobili 76. Zato bo sedanja Stanningova vlada ostala še nadalje.

Žensko truplo v kovčku

Rim, 17. nov. AA. Listi prinašajo nove podrobnosti o strašni najdbi razkosanega ženskega trupla, ki so ga dobili včeraj v vlaku spravljeno v dveh kovčegih. Neki potnik, ki se je vozil s tem vlakom, je izpovedal, da je doletnik, ki je prinesel ta dva kovčega, izstopil na postaji v Pisi, ne da bi bil vzel s seboj prtljage. V kovčegih so razen tega našli več angleških in italijanskih listov iz Livorna in Genove.

Davi je čistilec vagonov odkril v vlaku, ki prihaja iz Genove in Pise ter pride v Rim ob 6.30, ko so vsi potniki že izstopili, drugi kovčeg, ki ga nihče ni vzel s seboj. V tem kovčegu so našli dve odseckani ženski nogi, zaviti v ovojni papir. Načelnik postaje je takoj obvestil državnega tožila, policijo in železniškega zdravnika, ki so prišli na postajo in kovčeg fotografirali. Ugotovili so, da meri kovčeg 950 mm v dolžino in širino. Zdravniška preiskava upravičuje sklep, da gre za žensko izpod 30 let, bili je morala zelo lepa in ni merila več kakor 1.68 m.

Obsodba komunistov

Belgrad, 17. nov. AA. Danes popoldne je bila izrečena razsoda izrednega sodišča za zaščito države proti Oskarju Daviču in njegovim tovarišem, obtoženim, da so hoteli organizirati komunistično stranko v državi. Obsojeni so: Oskar Davič, gimn. suplent, rojen v Šabcu, zdaj v Bihaču, na 5 let robije in 5 let izgube državljanjskih pravic; Negotlav Čublić, čevljar iz Bihača, na tri leta robije in 5 let izgube državljanjskih pravic; Mato Vuković, čevljar iz Bihača, na podrgovo leto robije in 5 let izgube državljanjskih pravic; Alija Ibrahim Pašić, kmet iz Bihača, na 2 leti robije in 5 let izgube državljanjskih pravic; Nikola Komlanović, slikar iz Bihača, na 1 leto robije in 5 let izgube državljanjskih pravic; Hasan Ibrahim Pašić, Ahmed Titlić, Esman Palić, Rasim Evgić, Hasan Matić, Tisim Tihlić, Vite Šumenković, Ibro Sakić, Hasan Zahorović, Selih Mušanović, Bogdan Kovačič in Munta Brakić, vsi iz Bihača, na 6 mesecev strogega zapor. — Mehmed Matić, Mehmed Jukić, Pavel Pavlić, Gvozden Milan, dr. Milan Vučko, Velimir Kordić, Dragotin Pale, Defer Klunović, Atas Feri, vsi iz Bihača, so oproščeni in izpuščeni iz zapor. Obsojenec se vsteje v kazni prestatni preiskovalni zapor.

Drobne vesti

Rim, 17. novembra. I. Italijanska vlada je podala v Washington noto, v kateri zahteva odgovoritev plačil anuitet za vojne dolgov, ki zapadejo 15. decembra. Tako se je tudi Italija priključila francoski in britanski iniciativi ter sledila korakom, ki sta jih napravili Belgija in Poljska.

London, 17. nov. Letalka Amy Johnson-Mollison je davi ob 7.25 pristala v Bengali v Angli.